

Санітарно – просвітницька інформація «Календар щеплень-2026: менше уколів — більше захисту, і чому це важливо для кожного»

З 1 січня 2026 року в Україні діє оновлений Національний календар профілактичних щеплень, який наблизив наші підходи до сучасних міжнародних стандартів і зробив вакцинацію зручнішою та ефективнішою. Головна ідея оновлення проста: сформувати сильний захист у найбільш уразливі періоди життя (особливо в ранньому дитинстві), зменшити кількість візитів до медичного закладу та скоротити «ін'єкційне навантаження» завдяки комбінованим вакцинам. І найважливіше — календар існує не “для галочки”, а щоб кожна людина розуміла: щеплення — це реальний спосіб зберегти життя, здоров'я і працездатність, а не абстрактна «профілактика колись потім».

Оновлений календар охоплює обов'язкову вакцинацію проти 11 інфекцій, які несуть найбільші ризики ускладнень і спалахів: туберкульоз, гепатит В, кір, паротит, краснуха, поліомієліт, дифтерія, правець, кашлюк, Ніб-інфекція та (як нова складова) вірус папіломи людини (ВПЛ). Додавання ВПЛ-вакцинації — це про профілактику раку в майбутньому, і саме тому вакцинацію включили як регулярний компонент національного захисту.

Серед ключових змін — поява безоплатної вакцинації проти ВПЛ для дівчат 12–13 років за однодозною схемою. Також оновлено графік КПК: тепер щеплення проти кору, паротиту й краснухи проводять у 1 рік та у 4 роки, щоб діти мали надійний захист ще в дошкільному віці, коли контакти стають щільнішими. БЦЖ проти туберкульозу проводять раніше — через 24 години після народження (а не на 3–5 добу), що зменшує ризики, пов'язані з перебуванням у стаціонарах, і не відкладає формування базового захисту.

Важлива сучасна зміна — повний перехід на інактивовану поліомієлітну вакцину (ІПВ) для всіх вікових груп, тобто щеплення проти поліомієліту проводяться ІПВ у визначені вікові терміни (зокрема у 2, 4, 6, 18 місяців і в 6 років).

Окремо синхронізовано схеми вакцинації проти гепатиту В, кашлюку, дифтерії, правця, поліомієліту та Ніб-інфекції через ширше використання комбінованих вакцин — це означає менше ін'єкцій за один візит до лікаря і, як наслідок, менше причин відкладати щеплення. Для дітей не з груп ризику щодо гепатиту В базова схема у календарі - 2–4–6–18 місяців, а для немовлят із підвищеним ризиком чітко визначені ситуації, коли щеплення проти гепатиту В обов'язково роблять у першу добу життя в пологовому стаціонарі.

Чому це має значення «для кожного», навіть якщо людина почувається здоровою? Тому що інфекції не зникають самі по собі: вони повертаються там, де падає охоплення, і першими страждають ті, хто найменше може себе захистити — немовлята, люди з хронічними хворобами, вагітні, пацієнти зі зниженим імунітетом.

Класичний приклад — кір: ВООЗ наголошує, що для зупинки передачі вірусу потрібне щонайменше 95% охоплення двома дозами вакцини, інакше спалахи стають питанням часу. Тобто вакцинація — це не тільки «про мене», а й про те, чи буде вірус циркулювати в колективі, садочку, школі, гуртожитку, громаді.

Оновлений календар також нагадує важливу логіку: захист має бути безперервним упродовж життя. Для дорослих критично не забувати про ревакцинацію проти дифтерії та правця кожні 10 років, бо інакше захист слабшає і ризики ускладнень зростають.

Щеплення за календарем в Україні проводяться безоплатно, а пропущені дози можна надолужити — не потрібно «починати з нуля», потрібно просто правильно скласти індивідуальний графік із сімейним лікарем або педіатром. Як практичний крок на сьогодні: відкрийте свою (або дитячу) карту щеплень, звіртеся з календарем-2026 і запишіться до сімейного лікаря/педіатра, щоб узгодити графік з урахуванням віку, пропусків і наявних вакцин у закладі.

Приклад №1: дитині 1 рік (12 місяців) — які щеплення і скільки доз має бути

- **БЦЖ (туберкульоз) — 1 доза у пологовому (через 24 години від народження до виписки).**
- **Гепатит В — 3 дози (у 2, 4, 6 місяців).**
Важливо :з 01.01.2026 року доза в першу добу життя потрібна лише для немовлят із визначених ризиків (наприклад, якщо мама HBsAg “+” тощо).
- **Кашлюк + дифтерія + правець (АКДП/АаКДП) — 3 дози (у 2, 4, 6 місяців).**
- **Поліомієліт (ІПВ) — 3 дози (у 2, 4, 6 місяців).**
- **НіВ-інфекція — 3 дози (у 2, 4, 6 місяців).**
- **КПК (кір + паротит + краснуха) — 1 доза у 12 місяців.**
Разом до 12 місяців: 14 доз вакцин (але це не означає 14 уколів, бо частину можна отримати комбінованими вакцинами). **Планових візитів до сімейного лікаря для вакцинації: 2 міс, 4 міс, 6 міс, 12 міс — тобто 4.**

Приклад №2: дитині 6 років — які щеплення і скільки доз має бути “на цей вік”

До 6 років дитина має отримати все з попереднього списку + наступні дози:

Додається у 18 місяців

- **Гепатит В — 4-та доза (у 18 місяців).**
- **Кашлюк + дифтерія + правець — 4-та доза (у 18 місяців).**
- **Поліо (ІПВ) — 4-та доза (у 18 місяців).**
- **НіВ — 4-та доза (у 18 місяців).**

Додається у 4 роки

- **КПК — 2-га доза у 4 роки.**

Додається у 6 років

- **Поліо (ІПВ) — 5-та доза у 6 років.**
- **Дифтерія + правець (ДП) — 1 доза у 6 років (проводять АДП).**

Разом “до 6 років включно”:

- БЦЖ — 1
- Гепатит В — 4
- АКДП/АаКДП — 4
- ДП (АДП у 6 років) — 1
- Поліо (ІПВ) — 5
- НіВ — 4
- КПК — 2

= 21 доза вакцин за календарем до 6 років.

Щеплення — це не про “довіру/недовіру”, а про **математику ризику**: вакцини роблять так, щоб зустріч із вірусом чи бактерією закінчилась або легко, або взагалі непомітно, замість реанімації, ускладнень і спалахів у садочку/школі.

Заклади охорони здоров'я Донецької області забезпечені вакцинами.

Дізнатися про наявність вакцин в медичних закладах Донецької області можна на офіційному сайті ДУ «ДОНЕЦЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ» за посиланням [ДУ «ДОНЕЦЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»](https://dn.cdc.gov.ua/citizens/vaccination/)

Вакцинація — це простий крок, який запобігає тисячам госпіталізацій і смертей.

#Щеплення#ВакцинаціяРятуєЖиття#Імунітет#
ДонецькийОЦКПХ #

